

Podstawowe elementy elektroniczne, badanie prawa Ohma, charakterystyki diody prostowniczej, LED i Zenera			
Julita Wójcik Jakub Szczepk	16 III 2022	Środa, 08.00	5A

1. Cel ćwiczenia

Celem ćwiczenia było zapoznanie się z pracą podstawowych elementów elektronicznych oraz sposobem ich łączenia. Poprzez tworzenie odpowiednich układów pomiarowych, dobieranie wartości i sposobów łączenia rezystorów, zaznajomiono się z parametrami różnych rodzajów diod.

2. Przebieg ćwiczenia

2.1. Przygotowanie stanowiska do zajęć

Przygotowano kompletny zestaw laboratoryjny, skonfigurowano zasilacz tak, aby zasilić płytke laboratoryjną napięciem 12V oraz ustawiono ograniczenie prądowe w celu zabezpieczenie układu pomiarowego.

2.2. Pomiar rezystancji rezystorów R1 – R10

Za pomocą multimetru zmierzono rezystancję rezystorów R_1 do R_{10} . Odczytano z kolorowych pasków na rezystorach, deklarowaną przez producenta, wartość rezystancji oraz błędu. Obliczono procentową odchyłkę rezystancji od wartości deklarowanej.

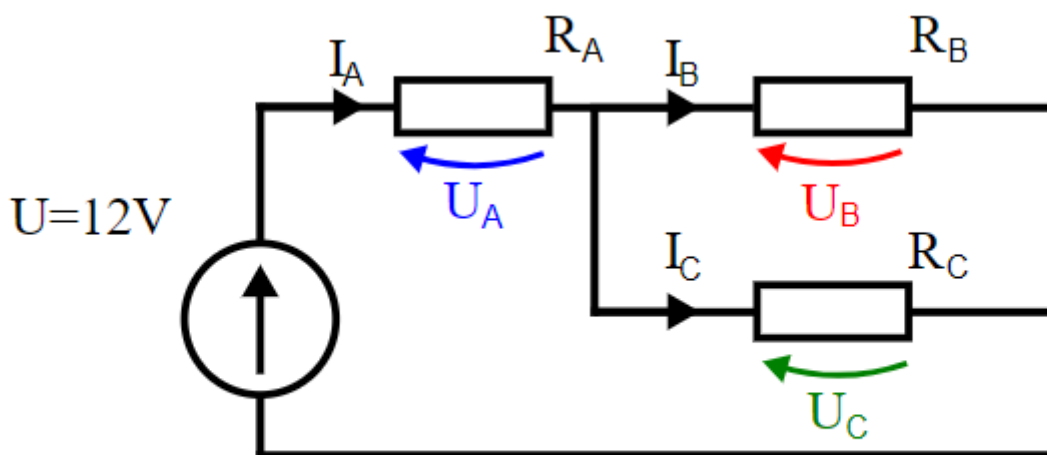
Wynik pomiarów umieszczono w Tabeli 1.

Tabela 1. – Wartości zmierzone i deklarowane rezystorów wraz z odchyłkami błędu.

Numer rezystora:	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Wartość napięcia zmierzona [Ω]:	984,96	51027	2942,3	4228,9	5051,4	6199,7	7337,9	8052	9081,7	989,77
Wartość napięcia podana przez producenta [Ω]:	1000	51000	3000	4220	5100	6190	7320	8060	9190	1000
Wartość błędu podana przez producenta [%]:	5	5	5	1	5	1	1	1	5	5
Błąd rzeczywisty [%]:	1,504	0,053	1,923	0,211	0,953	0,157	0,245	0,099	1,179	1,023

2.3. Badanie prawa Ohma

Połączono na płytce laboratoryjnej układ przedstawiony na rysunku 1.

Rys 1. Obwód z trzema rezystorami.

Zgodnie z numerem stanowiska, dobrano rezystory R_a , R_b i R_c .

Zmierzono wartości napięcia zasilania U , napięć U_a , U_b i U_c oraz rezystancji R_a , R_b i R_c .

Na podstawie pomiaru napięcia zasilania U , rezystancji R_a , R_b i R_c na podstawie prawa Ohma obliczono:

- teoretyczne wartości napięć U_a , U_b i U_c

- teoretyczne wartości prądów I_a , I_b i I_c

Poniżej przedstawiono obliczenia rachunkowe.

$$R_a = 1000\Omega$$

$$R_b = 6190\Omega$$

$$R_c = 3000\Omega$$

$$R_z = R_a + \frac{R_b * R_c}{R_b + R_c} = 3020,67\Omega$$

$$I_a = \frac{U}{R_z} = 0,004 \text{ A}$$

$$U_a = R_a * I_a = 3,972 \text{ V}$$

$$U_b = U_c = U - U_a = 8,028 \text{ V}$$

$$I_b = \frac{U_b}{R_b} = 0,0013 \text{ A} \quad I_c = \frac{U_c}{R_c} = 0,0027 \text{ A}$$

Wyniki pomiarów i obliczeń zostały przedstawione w Tabeli 2

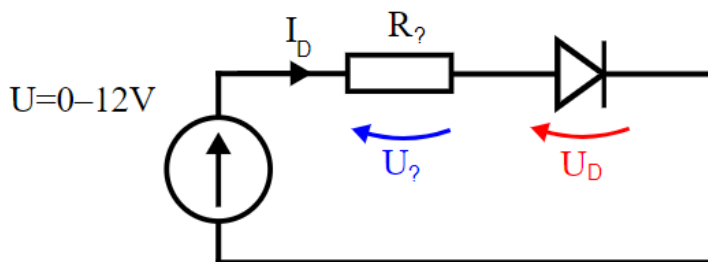
Tabela 2. – Wartości zmierzone i obliczone U_a, U_b i U_c, R_a, R_b i R_c, I_a, I_b i I_c

NAPIĘCIE	WARTOŚĆ ZMIERZONA	WARTOŚĆ TEORETYCZNA
U_a [V]	3,929	3,972
U_b [V]	-7,925	8,028
U_c [V]	-7,925	8,028
OPÓR	WARTOŚĆ ZMIERZONA	WARTOŚĆ TEORETYCZNA
R_a [Ω]	989,77	1000
R_b [Ω]	6199,7	6190
R_c [Ω]	2942,3	3000
PRĄD	WARTOŚĆ ZMIERZONA	WARTOŚĆ TEORETYCZNA
I_a [A]	-	0,004
I_b [A]	-	0,0013
I_c [A]	-	0,0027

Największa różnica między wartością zmierzoną a obliczoną napięcie jest równa 0,103 V. Różnica jest niewielka – może wynikać z różnych wartości rezystancji (wartość zmierzona nie jest równa teoretycznej przyjętej do obliczeń), błędów przenoszenia niepewności pomiarowych oraz niedokładności przyrządów pomiarowych.

2.4. Pomiar charakterystyki diody prostowniczej

Połączono układ z diodą prostowniczą tak, jak przedstawiono na rysunku 2.

Rys 2. Układ do pomiaru charakterystyki diody.

Wykorzystując założenie, że dioda prostownicza ma spadek napięcia $U_{dp} = 0.7V$, obliczono wartość rezystora R , tak, aby prąd I_a płynący przed diodę przy maksymalnym zasilaniu $U = 12V$ wyniósł pomiędzy 15 a 20 mA. Wybrano rezystor nr 1, ponieważ jego wartość oporu była najbardziej zbliżona do uzyskanego wyniku. Układ połączono z diodą nr 3 – o kolorze zielonym.

Regulując napięcie zasilania U od wartości 0V do 12V ze skokiem co 0.5V, odczytywano wartość napięcia na diodzie U_d , oraz napięcie na rezystorze R .

Zmierzono wartość oporu rezystora $R = 984 \Omega$

Dla każdego punktu pomiarowego obliczono prąd I_d , jaki płynął przez diodę.

Wyniki umieszczono w Tabeli 3.

Tabela 3. - Charakterystyki prądowo napięciowe dla diody prostowniczej

Napięcie zasilania [V]	Napięcie na diodzie [V]:	Napięcie na rezystorze [V]:	Prąd przepływający przez diodę
0	0,019	0	0
0,5	0,411	0,0118	1,19919E-05
1	0,518	0,356	0,000361789
1,5	0,559	0,756	0,000768293
2	0,58	1,291	0,001311992
2,5	0,6	1,757	0,001785569
3	0,612	2,151	0,002185976
3,5	0,619	2,665	0,002708333
4	0,627	3,132	0,003182927
4,5	0,634	3,697	0,003757114
5	0,64	4,164	0,004231707
5,5	0,644	4,594	0,004668699
6	0,65	5,071	0,005153455
6,5	0,654	5,578	0,005668699
7	0,658	6,056	0,006154472
7,5	0,6661	6,601	0,006708333
8	0,665	7,091	0,007206301
8,5	0,668	7,627	0,007751016
9	0,671	8,05	0,008180894
9,5	0,674	8,611	0,008751016
10	0,676	9,115	0,009263211
10,5	0,678	9,569	0,009724593
11	0,681	10,023	0,010185976
11,5	0,683	10,555	0,010726626
12	0,685	11,002	0,011180894

2.5. Pomiar charakterystyki diody LED

Powtórnie zestawiono układ, tym razem, dla diody LED. Dokonano analogicznych pomiarów.

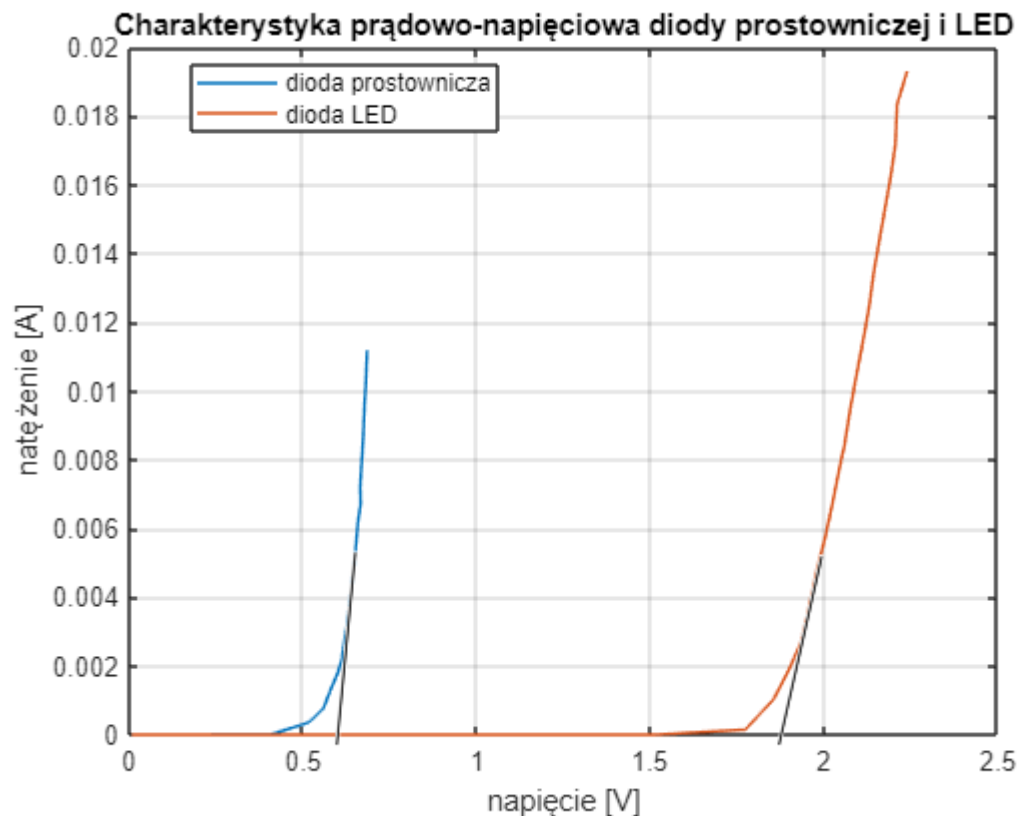
W celu uzyskania odpowiedniej wartości rezystancji połączono dwa oporniki (nr 1 i 10) równolegle. Wartości oporu - $493,67\Omega$

Wyniki zestawiono w Tabeli 4.

Tabela 4. - Charakterystyki prądowo napięciowe dla diody LED

Napięcie zasilania [V]	Napięcie na diodzie [V]:	Napięcie na rezystorze [V]:	Prąd przepływający przez diodę
0	0,008	0	0
0,5	0,488	0	0
1	0,998	0	0
1,5	1,516	0,000317	6,42129E-07
2	1,773	0,073	0,000147872
2,5	1,854	0,505	0,001022951
3	1,899	0,937	0,001898029
3,5	1,935	1,344	0,002722466
4	1,956	1,812	0,003670468
4,5	1,976	2,29	0,004638726
5	2,001	2,792	0,0056556
5,5	2,021	3,248	0,006579294
6	2,04	3,729	0,007553629
6,5	2,059	4,172	0,00845099
7	2,076	4,701	0,009522556
7,5	2,094	5,19	0,010513096
8	2,11	5,602	0,011347661
8,5	2,129	6,129	0,012415176
9	2,143	6,642	0,013454332
9,5	2,16	7,133	0,014448923
10	2,176	7,578	0,015350335
10,5	2,192	8,026	0,016257824
11	2,205	8,475	0,017167339
11,5	2,21	9,05	0,018332084
12	2,239	9,529	0,019302368

Przedstawiono charakterystyki prądowo- napięciowe dla obu diod –Wykres 1

Wykres 2.. - charakterystyki prądowo- napięciowe dla diody prostowniczej i diody Zenera

Na wykresie zaznaczono napięcie przewodzenia (czarna linia). Jest ono różne dla obu diod – dla diody prostowniczej jest to 0.6V ((zgodnie z jedną notą katalogową spodziewano się – 0.7V), a dla diody LED – 1.88V. Na wykresie nie zostało przedstawione napięcie przebicia prądu – badano tylko charakterystykę w kierunku przewodzenia.

2.6. Pomiar charakterystyki diody Zenera

Powtórnie zestawiono układ, tym razem, dla diody Zenera. Dokonano analogicznych pomiarów.

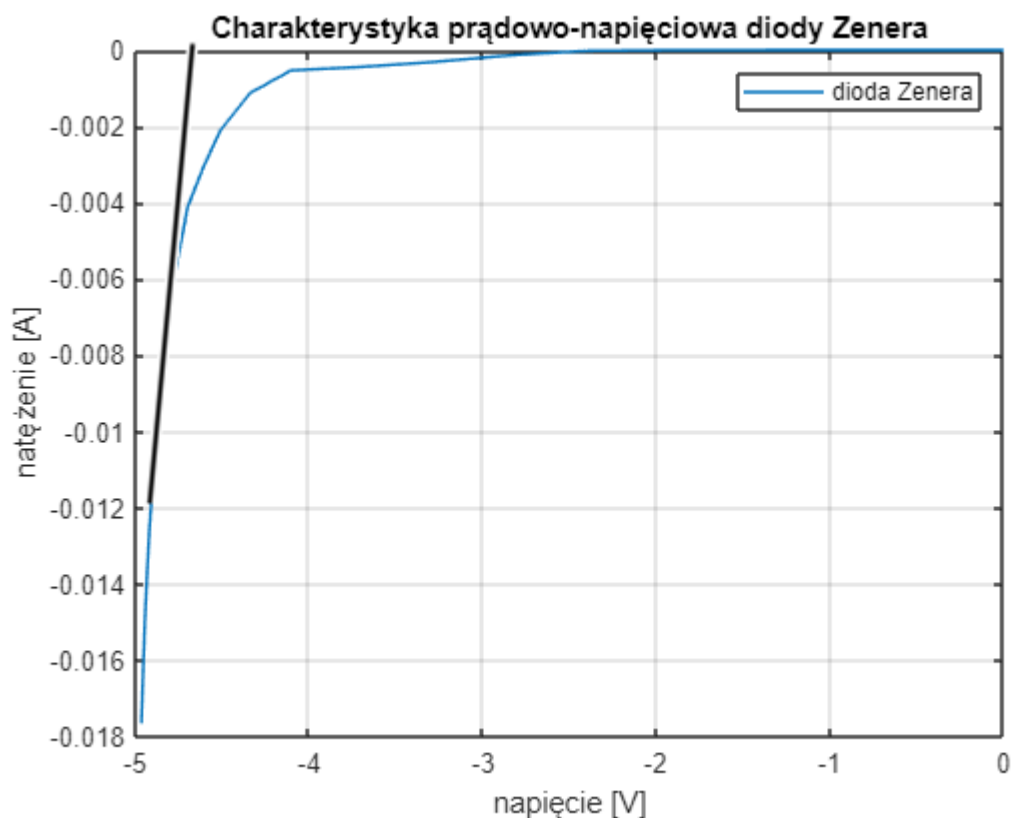
W celu uzyskania odpowiedniej wartości rezystancji połączono cztery oporniki (nr 1 3 4 10) równolegle. Wartości oporu - $384,32\Omega$

Wyniki zestawiono w Tabeli 5.

Tabela 5. - *Charakterystyki prądowo napięciowe dla diody LED*

Napięcie zasilania [V]	Napięcie na diodzie [V]:	Napięcie na rezystorze [V]:	Prąd przepływający przez diodę
0	-0,002	0	0
0,5	-0,522	0,000002	-5,204E-09
1	-1,072	0,000007	-1,8214E-08
1,5	-1,468	0,00035	-9,10699E-07
2	-1,896	0,00128	-3,33056E-06
2,5	-2,397	0,00782	-2,03476E-05
3	-2,809	0,0483	-0,000125677
3,5	-3,297	0,1223	-0,000318224
4	-3,725	0,1725	-0,000448845
4,5	-4,103	0,205	-0,00053341
5	-4,339	0,434	-0,001129267
5,5	-4,509	0,807	-0,002099813
6	-4,606	1,174	-0,003054746
6,5	-4,698	1,581	-0,004113759
7	-4,748	2,045	-0,005321087
7,5	-4,795	2,488	-0,006473772
8	-4,83	2,955	-0,007688905
8,5	-4,86	3,401	-0,008849396
9	-4,882	3,839	-0,009989072
9,5	-4,899	4,358	-0,011339509
10	-4,918	4,83	-0,012567652
10,5	-4,933	5,338	-0,013889467
11	-4,944	5,758	-0,014982306
11,5	-4,955	6,312	-0,016423813
12	-4,964	6,782	-0,017646753

Przedstawiono charakterystykę prądowo- napięciową dla diody Zenera –Wykres 2

Wykres 2. - Charakterystyka prądowo- napięciowe dla diody Zenera

Możliwe jest odczytanie zbliżonego napięcia przebicia (czarna linia) diody Zenera – jest to -4,71 V (zgodnie z jedną notą katalogową spodziewano się - 5V)

Napięcie przewodzenia nie jest możliwe do odczytania, ponieważ badano prąd w przeciwnym kierunku.

3. Wnioski z wykonanego ćwiczenia

Zapoznano się pracą podstawowych elementów elektronicznych oraz sposobem ich łączenia, przy użyciu płytki elektronicznej. Zaznajomiono się z interfejsem i sposobami konfiguracji multimetru oraz zasilacza. Dokonano pomiaru charakterystyk prądowo-napięciowo poznanych rodzajów diod – są zbliżone do wartości katalogowych, co potwierdza poprawność wykonanych przez nas pomiarów. Różnice mogą być spowodowane zbyt małą ilością pomiarów w okolicy punktu napięcia przebicia lub przewodzenia.